

Oriëntatienota

Jaarprogramma 2014

kader voor een meerjarenprogramma en jaarprogramma 2014

Datum van goedkeuring	20 februari 2014
Volgnummer	2014 001
Coördinator + e-mailadres	Jan Verheeke, jan.verheeke@minaraad.be
Co-auteur + e-mailadres	[klik voor naam co-auteur], [e-mailadres]

Inhoud

Krachtlijnen	3
Procesbeschrijving	4
Ontwerp jaarprogramma 2014	5
1 Algemeen	5
2 Krachtlijn “naar een kringlooeconomie”	6
3 Krachtlijn “Klimaat- en energiebeleid”	8
4 Krachtlijn “Open Ruimte/Biodiversiteit”	10
5 Krachtlijn “Omgevingskwaliteit”	12
6 Krachtlijn “Bestuurlijke kwaliteit”	14
Bijlage 1: elementen voor een meerjarenperspectief.....	17
1 Inleiding	17
2 Krachtlijn “naar een kringlooeconomie”	17
2.1 Structurele veranderingen aan de productiezijde.....	17
2.2 Structurele veranderingen aan de consumptiezijde.....	18
2.3 Materialenbeleid	19
2.4 Watervoorraadbeleid.....	20
3 Krachtlijn “Klimaat- en energiebeleid”	20
3.1 Mitigatiebeleid.....	20
3.2 Energiebeleid	21
3.3 Adaptatiebeleid	21
4 Krachtlijn open ruimte- en biodiversiteitsbeleid	22
4.1 Biodiversiteitsbeleid.....	22
4.2 Landbeleid	22
4.3 Bossenbeleid.....	23
5 Krachtlijn “Omgevingskwaliteit”	24
5.1 Luchtkwaliteitsbeleid	24
5.2 Waterbeleid	24
5.3 Bodembeheer	25
5.4 Hinder	25
5.5 Gevaarlijke stoffen.....	26
6 Krachtlijn “Bestuurlijke kwaliteit”	26
6.1 Implementatie.....	26
6.2 Integratie	27
6.3 Financiële aspecten.....	28
6.4 Kennisbeleid	28
6.5 Lokaal en stedelijk beleid	29
6.6 Participatie	30
Bijlage 2 – Referentielijst	31

Krachtlijnen

Dit document bevat twee onderdelen: enerzijds het ontwerpjaarprogramma en anderzijds, in de vorm van een bijlage, een langetermijnperspectief.

In het eerste onderdeel, 11 blz., wordt er, op basis van een selectie van vermeldingen van beleidsvoornemens in diverse beleidsbrieven, door het Dagelijks Bestuur een reeks voorstellen geformuleerd. Deze voorstellen worden telkens met behulp van kaders aangeduid en zijn voorstellen voor beslissing.

De structuur van deze beschrijvende en voorstellenreeks is, zoals gebruikelijk, opgehangen aan vijf krachtlijnen: (*) milieuvorraden en kringlooeconomie; (*) klimaat en energie; (*) biodiversiteit en open ruimte; (*) omgevingskwaliteit; (*) bestuurlijke kwaliteit.

Het tweede onderdeel, betreffende het langetermijnperspectief, wordt als bijlage meegegeven, en bestaat in een samenvatting van het recent vastgestelde, 107 blz. tellende 7de Milieu-Actieprogramma van de Europese Unie. Deze samenvatting werd opgemaakt met dezelfde structuur als het ontwerpjaarprogramma.

Procesbeschrijving

Datum adviesvraag	NVT
Naam adviesvrager + functie	NVt, NVT
Rechtsgrond van de adviesvraag	Decreet van 18.07.2003 tot regeling van strategische adviesraden, art. 18: "een strategische adviesraad stelt zijn werkprogramma vast in overleg met de Vlaamse regering".
Adviestermijn	NVT
Samenwerking	NVT
Overlegcommissie	Dagelijks Bestuur
Vergaderingen: soort + datum	Dagelijks Bestuur, vergaderingen 7 november 2013, 5 december 2013, 9 januari 2014 en 4 februari 2014.

Ontwerp jaarprogramma 2014

1 Algemeen

- [1] **7de Milieu-Actieprogramma.** Het 7de Europees Milieu Actieprogramma werd definitief vastgesteld op 20 november 2013¹. Het programma sluit aan bij reeds lang lopende programma's en strategieën², en loopt tot 31 december 2020³, waarna er een evaluatie volgt, mogelijks gevolgd door een achtste programma⁴.

De Lidstaten zijn mede verantwoordelijk voor de uitvoering van het Actieprogramma, binnen het kader van het samenwerkings-, het subsidiariteits- en het proportionaliteitsprincipe. Ze moeten wat dat betreft samenwerken met bedrijfsleven, sociale partners, middenveld en burgers⁵. Het Actieprogramma vormt dus het kader van het Europese milieubeleid maar ook van het beleid van de Lidstaten van de komende zeven jaar.

Alles samen maakt dit dat het Actieprogramma qua tijdsplan en qua inhoud een geschikt perspectief biedt voor het meerjarenprogramma van de Minaraad. Dit perspectief wordt verder uitgewerkt in bijlage.

De Minaraad zal in 2014, in verband met het 7de Milieu Actieprogramma, een afzonderlijk event organiseren.

De Minaraad zal in de toekomst meer systematisch een langetermijntoets doorvoeren bij de diverse te behandelen adviesprojecten. Voor deze toets wordt in eerste instantie inspiratie gehaald uit het lange termijn perspectief zoals geschetst in bijlage.

De Minaraad vat de in bijlage geschetste perspectieven op als een "levend document", en wil hierin regelmatig een actualisering doorvoeren.

¹ Europese Unie, *Decision of the European Parliament and of the Council on a General Union Environment Action Programme to 2020 "Living Well, within the Limits of our Planet"*, 2012/0337, LEX 1388. Het programma zelf is bijlage bij de Beslissing van Europees Parlement en Raad – naar de bijlage wordt verwezen in art. 1. Op grond van art. 5 treedt het programma in werking vanaf de 20ste dag na publicatie ervan in het Officieel Publicatieblad van de Europese Unie. Voor zover bekend heeft deze publicatie nog niet plaatsgegrepen.

² Zie 7de EAP, §8.

³ Beslissing van Europees Parlement en Raad, art. 1.

⁴ Beslissing van Europees Parlement en Raad, art. 4.2. en 4.3.

⁵ Beslissing van Europees Parlement en Raad, art. 3.

- [2] **Aankomend regeerakkoord en nieuwe beleidsnota's.** Omstreeks de zomer van 2014 wordt wellicht het nieuwe regeerakkoord afgesloten, en in oktober zouden de relevante beleidsnota's voor de periode 2014-2019 bekend gemaakt moeten worden.

Sinds midden 2013 wordt de volgende cyclus in de Milieubeleidsplanning voorbereid – dit plan moet vastgesteld worden binnen het jaar na het uitbrengen van de Beleidsnota⁶.

In 2014 zullen de uit het nieuwe regeerakkoord en beleidsnota's geboden elementen de Minaraad in staat stellen om de door het 7de Milieu Actieprogramma ontstane perspectieven in de toekomst te verrijken. Op basis daarvan zal de Minaraad ertoe in staat zijn om voor de eigen werking een meerjarenprogrammering aan te houden.

In de zomer van 2014 zal nagegaan worden of het nuttig is om tussen het moment van regeerakkoord en het moment van beleidsnota een advies te geven, mede op basis van het in bijlage weergegeven perspectief.

De nieuwe vakminister wordt geïnviteerd op een raadszitting in de periode van het uitbrengen van de beleidsnota, ten einde kennis te maken en over de beleidsnota een toelichting te vernemen. Op basis hiervan kan er beslist worden of, meden in aanloop naar het Milieubeleidsplan, een afzonderlijk advies wordt uitgebracht.

2 Krachtlijn “naar een kringlooeconomie”

- [3] **Duurzaam materialenprogramma.** Binnen de VSDO is een materialen-transitie een van de centrale pijlers; binnen VIA geldt het als een van de 13 te bereiken transities. Het Vlaams Duurzaam Materialenprogramma – bestaande uit een actieprogramma met 45 acties, het transitienetwerk Plan C en het onderzoekssteunpunt SUMMA – wordt verder gezet⁷.
- [4] **Duurzaam bouwen en wonen.** Wat betreft een andere in de VSDO en VIA vermelde transitie, met name Duurzaam Wonen en Bouwen (DuWo-Bo), wordt er in 2013-2014 gestreefd naar integratie van deze materiaalmethodiek in de gebruikerstool van de “Vlaamse maatstaf Duurzaam Wonen en Bouwen”⁸.

⁶ Beleidsbrief Leefmilieu en Natuur 2013-2014, 18 oktober 2013, p. 56-57.

⁷ Zie onder meer Beleidsbrief Leefmilieu en Natuur 2013-2014, 18 oktober 2013, p. 31.

⁸ Beleidsbrief Leefmilieu en Natuur 2013-2014, 18 oktober 2013, p. 30.

De Minaraad zal in 2014 verder werken aan het eigen initiatief inzake materialenbeleid. Hierbij kunnen meerdere luiken worden ingepland, bv. milieugerelateerde aspecten, sociaaleconomische aspecten en transitieaspecten. Een dergelijke triptiek kan gepaard gaan met hoorzittingen en/of adviezen, en die gezamenlijk ondersteund worden door een studiedocument.

- [5] **Biomassabeleid en bio-economie.** Op basis van de in de zomer van 2013 voorgestelde strategie zullen er nu specifieke visies en acties uitgewerkt worden voor afzonderlijke biomassastromen en voor de verdere ontwikkeling van de bio-economie⁹.

De Minaraad zal in 2014 de verdere ontwikkelingen inzake de Strategie bio-economie opvolgen.

- [6] **Vergroening van de economie / milieuverantwoorde consumptie.** De resultaten van de in 2013 afgesloten studie "*milieuverantwoorde consumptie - perceptie en gedrag van consumenten*" zullen worden gebruikt "om gerichte initiatieven te nemen"¹⁰. De Vlaamse overheid engageerde zich er toe om tegen 2020 100% duurzame overheidsopdrachten te plaatsen. In de toekomst zullen er onder meer duurzaamheidscriteria ontwikkeld worden voor producten voor kleine bouw- en aanpassingswerken (start voorjaar 2014)¹¹.

In 2014 zal de Minaraad, in verband met de thema's "vergroening van de economie", "milieuverantwoorde consumptie" en/of "duurzame overheidsopdrachten", nagaan of hij interessante hoorzittingen kan inrichten die, mede op grond van het debat en de verslaggeving, zouden kunnen leiden tot adviezen op eigen initiatief.

- [7] **Uitvoeringsbesluiten en plannen.** Ontwerpwijzigingen aan VLAREMA zullen worden voorgelegd aan de Minaraad. Het Uitvoeringsplan huishoudelijke afvalstoffen wordt geëvalueerd, wellicht met het oog op een volgend plan. In samenwerking met SuMMa en Plan C, zijn, voor verschillende stromen, denkpijstes onderzocht zoals een afgifteplicht en in welke mate de eigenlijke milieu-impact kan weerspiegeld worden in de financiële bijdrage.

⁹ Beleidsbrief Landbouw, Visserij en Platteland, beleidsprioriteiten 2013-2014, 18 oktober 2013, p. 30 en Beleidsbrief Leefmilieu en Natuur 2013-2014, 18 oktober 2013, p. 28.

¹⁰ Beleidsbrief Leefmilieu en Natuur 2013-2014, 18 oktober 2013, p. 14, p. 29, p. 65.

¹¹ Beleidsbrief Leefmilieu en Natuur 2013-2014, 18 oktober 2013, p. 14, p. 29, p. 63.

Er zullen in de nabije toekomst concrete voorstellen volgen met betrekking tot het instrumentarium¹². Er worden uitvoeringsbesluiten bij het gewijzigde Delfstoffendecreet in het vooruitzicht gesteld, en er zal een Tweede Algemeen Delfstoffenplan voor advies worden voorgelegd¹³.

De Minaraad zal alle in 2014 voor advies voorgelegde uitvoeringsbesluiten en plannen in het kader van het materialenbeleid met passende adviezen beantwoorden.

De Minaraad gaat na of er in 2014 ruimte is voor een hoorzitting of een vergelijkbaar initiatief, waarbij ingegaan wordt op de problematiek van kunststofafval.

3 Krachtlijn “Klimaat- en energiebeleid”

- [8] **Multilaterale, Europese en federale Ontwikkelingen.** In het voorjaar van 2014 zal de IPCC zijn rapporten II en III uitbrengen. De onderhandelingen binnen het zgn. Durban-platform moeten leiden tot een globaal bindend akkoord in 2015. Binnen de Europese Unie loopt het gesprek over het Europese Klimaat- en Energieperspectief tot 2030¹⁴. Op Belgisch-federaal niveau wordt er gewerkt aan het perspectief op een koolstofarme samenleving tegen 2050.
- [9] **Uitvoeringsbesluiten.** Uitvoeringsreglementering valt te verwachten inzake ETS en inzake CCS¹⁵.

De Minaraad zal ook in 2014 de multilaterale klimaatonderhandelingen kritisch en alert blijven opvolgen, met het oog op capaciteitsopbouw bij de raadsorganisaties en adviesverlening.

De Minaraad wil in 2014 toelichtingen organiseren in verband met de IPCC-rapportage, inzake de impact-assessment bij de Europese 2030 klimaat- en energiedoelstellingen en inzake de stand van zaken van het ETS.

¹² Beleidsbrief Leefmilieu en Natuur 2013-2014, 18 oktober 2013, p. 28.

¹³ Beleidsbrief Leefmilieu en Natuur 2013-2014, 18 oktober 2013, p. 36, p. 77 en p. 80.

¹⁴ Beleidsbrief Leefmilieu en Natuur 2013-2014, 18 oktober 2013, p. 18 en p. 66.

¹⁵ Beleidsbrief Leefmilieu en Natuur 2013-2014, 18 oktober 2013, p. 37 en p. 81.

Na de zomer wordt bekeken of een opvolgingsinitiatief mogelijk en haalbaar is in verband met de uitvoering van het Vlaamse Klimaatbeleidsplan 2013-2030.

- [10] **Uitvoering van de Energie-Efficiëntie Richtlijn.** Beleidsmatig wordt het implementeren van de Europese Richtlijn Energie-Efficiëntie beschouwd als een sleutelproject in uitvoering de VIA-doorbraak "groen en dynamisch stedengewest". De richtlijn moet in juli 2014 zijn omgezet in nationale regelgeving. In samenhang hiermee is er ook een ontwerp van derde Vlaams actieplan energie-efficiëntie in opmaak, dat begin 2014 zou worden uitgebracht voor advies¹⁶.
- [11] **Energie-efficiëntie en gebouwen.** Einde april 2014 wordt een eerste versie van de langetermijnvisie voor de energierenovatie van gebouwen bij de Europese Commissie worden ingediend¹⁷. In 2014 zullen specifieke eisen voor ventilatiesystemen in nieuwbouw ter beschikking komen. Op het vlak van hernieuwbare energie zal in 2014 de certificeringsprocedure voor installateurs op kruissnelheid komen¹⁸. Wat de financiering van gebouwenisolatie betreft, moet er op gewezen worden dat de regionalisering van de FRGE wordt voorbereid, vermits het Vlaamse Gewest vanaf 1 januari 2015 de rechten en plichten ervan zal overnemen¹⁹.

De Minaraad wil de omzetting van de Energie-Efficiëntierichtlijn in 2014 als prioriteit te behandelen, deels door eigen initiatieven, deels in antwoord op adviesvragen. Het eigen initiatief betreft een of meerdere hoorzittingen (de beleidsmakers, experts van organisaties), met het oog op adviesvoorbereiding.

Wat het rationeler energiegebruik aangaat, plant de Minaraad in 2014 om, naast de behandeling van de gestelde adviesvragen, aandacht te besteden aan de socio-culturele en financiële barrières die een rationalisatie verhinderen. Dit zou kunnen leiden tot een initiatiefadvies met betrekking tot onder meer lokale collectieve initiatieven in dat verband. In het bijzonder moet hier aandacht besteed worden aan de topic "groene warmte".

¹⁶ Beleidsbrief Energie 2013-2014, 18 oktober 2013, p. 16.

¹⁷ Beleidsbrief Energie 2013-2014, 18 oktober 2013, p. 23.

¹⁸ Beleidsbrief Energie 2013-2014, 18 oktober 2013, p. 25.

¹⁹ Beleidsbrief Energie 2013-2014, 18 oktober 2013, p. 23.

- [12] **Actieplan hernieuwbare energie.** Een Vlaams actieplan hernieuwbare energie 2020 is in opmaak. Het zou er op gericht zijn een verdere groei van de productie van hernieuwbare energie moet garanderen; het zal ook een visie op lange termijn (2030-2050) bevatten²⁰.
- [13] **Tariefzetting energie.** In het bijzonder vanwege de regionalisering van distributienettarieven en het ondersteuningsbeleid zal deze discussie terug aan de orde zijn.

De Minaraad zal in 2014 samenwerking nastreven met de SERV inzake de thema's "hernieuwbare energie" en "tariefzetting".

4 Krachtlijn "Open Ruimte/Biodiversiteit"

- [14] **Wijzigingen in de natuur-, bos- en erfgoedwetgeving.** Na de zgn. "eerste trein" – in hoofdzaak wijzigingen aan het Natuurdecreet – worden er uitvoeringsbesluiten voorbereid en wordt er een tweede decreettrein op het getouw gezet²¹. Ook inzake onroerend erfgoed zou er uitvoeringsreglementering volgen.
- [15] **Landinrichtingswetgeving.** Er volgen ook uitvoeringsbesluiten bij het vast te stellen landinrichtingsdecreet²². Ter gelegenheid van de definitieve goedkeuring van het landinrichtingsdecreet zou er een conceptnota voorgelegd worden over de harmonisering van compensaties en vergoedingen in de open ruimte²³.
- [16] **Instandhoudingsbeleid.** Einde 2013 werd er aan de Europese Commissie gerapporteerd over de uitvoeringsstand van de Vogelrichtlijn²⁴. In 2014 wordt het beleid toegespitst op de implementatie van de instandhoudingsdoelstellingen: het is de bedoeling om tegen half 2014 voor elke speciale beschermingszone een managementplan op te maken waarin de zgn. evidenties zijn vervat. In 2014 worden eveneens het Actieplan handhaving Natura 2000, het beheervademecum soorten, de visie op het ruimer biodiversiteitsbeleid, en een stappenplan voor de aanpak van stikstofdeposities uitgewerkt, en wordt gestart met de opmaak van de S.I.H.D.-besluiten voor de resterende zuivere S.B.Z.-V. Ijzervallei en Voorhaven Zeebrugge²⁵.

²⁰ Beleidsbrief Energie 2013-2014, 18 oktober 2013, p. 28-29.

²¹ Beleidsbrief Leefmilieu en Natuur 2013-2014, 18 oktober 2013, pp. 39, 41 en 46.

²² Beleidsbrief Leefmilieu en Natuur 2013-2014, 18 oktober 2013, pp. 53 en 81.

²³ Beleidsbrief Ruimtelijke Ordening 2013-2014, 18 oktober 2013, pp. 7-8; p. 22.

²⁴ Beleidsbrief Leefmilieu en Natuur 2013-2014, 18 oktober 2013, p. 43.

²⁵ Beleidsbrief Leefmilieu en Natuur 2013-2014, 18 oktober 2013, p. 38.

De Minaraad zal in 2014 alle aan biodiversiteit en open ruimte verbonden adviesvragen (ontwerpdecreten en -uitvoeringsbesluiten, concept-nota's en/of instandhoudingsdoelstellingenbeleid) behandelen naarmate die zich aandienen.

De Minaraad zal in 2014 een studieopdracht uitgeven in verband met de potentiële doorwerking van de Europese biodiversiteitsstrategie in het Vlaamse Gewest. De betrokkenheid van burgers en het middenveld kan in deze benadering ook worden meegenomen.

De Minaraad zal in 2014 een hoorzitting te beleggen met betrekking tot de rapportage in uitvoering van de Vogelrichtlijn.

De Minaraad gaat na of hij een complementaire rol kan spelen bij het overlegproces inzake de programmatische aanpak stikstofdepositie.

- [17] **Toegankelijkheidsbeleid.** Voor 2013-2014 wordt de opmaak van een strategisch plan recreatie voorzien. Op basis hiervan zal het Agentschap voor Natuur en Bos een visie en bijhorende taken bepalen²⁶.
- [18] **Soorten- en jachtbeleid.** Er werd een grondige evaluatie van het Soortenbesluit doorgevoerd en op basis hiervan werd een ontwerpwijzigingsbesluit opgemaakt. In 2014 worden kaders ontwikkeld om te oordelen welke soorten invasief zijn en voor welke soorten ingrijpen haalbaar en zinvol is²⁷.
- [19] **Handhaving.** In het handhavingsplan 2014 zal er rekening gehouden worden met de resultaten van de afgeronde risicoanalyse rond natuurhandhaving²⁸.

De Minaraad zal, in samenwerking met de betrokken Permanente Werkcommissies, in 2014 nagaan waar er – door middel van hoorzittingen of briefadviezen – vooruitgang kan worden geboekt inzake de onderwerpen "handhaving", "soortenbeschermingsprogramma's", "invasieve soorten", "bestrijding van niet-jachtwildsoorten", "beschermingsmaatregelen van de patrijs" en "evaluatie van de regeling van de vogelrijke gebieden".

²⁶ Beleidsbrief Leefmilieu en Natuur 2013-2014, 18 oktober 2013, p. 44.

²⁷ Beleidsbrief Leefmilieu en Natuur 2013-2014, 18 oktober 2013, p. 40.

²⁸ Beleidsbrief Leefmilieu en Natuur 2013-2014, 18 oktober 2013, p. 46.

- [20] **Ruimtelijke planning en bossen.** Betreffende het Witboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen zal er een formele consultatieronde en een gerichte terugkoppeling ten aanzien van de strategische adviesraden gebeuren²⁹. Op basis van een studie wil men vanuit Ruimtelijke ordening in 2014 bijdragen tot de bescherming van de ruimtelijk bedreigde bossen in Vlaanderen door middel van een actieplan voor de herbestemming en/of bewarende maatregelen t.a.v. de meest bedreigde bossen³⁰.

Na de afwerking van de oriëntatienota/studie "economische functie van het bos" en bijhorend advies, zal de Minaraad in 2014 ingaan op de problematiek van de ruimtelijke bescherming van bossen, wanneer de passende aanleiding zich aandient.

- [21] **Ecosysteemdiensten.** NARA-T 2014 zal gewijd zijn aan rapportering over ecosysteemdiensten³¹.

De Minaraad wacht de resultaten van het in 2014 voorziene NARA-rapport inzake ecosysteemdiensten af, vooraleer zelf initiatieven te ondernemen. Het concept zou betekenisvol kunnen zijn op het vlak van milieu-effectinschattingen (m.e.r.) en op het vlak maatschappelijke kosten-baten analyse.

5 Krachtlijn "Omgevingskwaliteit"

- [22] **Luchtkwaliteitsbeleid.** Naast het voorstel van de Europese Commissie tot herziening van de NEC-richtlijn met nieuwe emissieplafonds voor de jaren 2025 en/of 2030, zullen voor het jaar 2020 "de plafonds van het Protocol van Göteborg overgenomen worden" en zou "een voortzetting van het huidige beleid waarschijnlijk volstaan". Voor de doelstellingen voor 2025 en 2030 zullen wellicht bijkomende inspanningen nodig zijn. Zodra de emissieplafonds gekend zijn, zal in overleg met de betrokken sectoren een nieuw NEC reductieprogramma uitgewerkt worden met tijdshorizon 2020-2030³².
- [23] **Geluidshinder.** Op basis van de strategische geluidsbelastingskaarten voor de luchthaven van Zaventem werd er werk gemaakt van een nieuw

²⁹ Beleidsbrief Ruimtelijke Ordening 2013-2014, 18 oktober 2013, p. 20.

³⁰ Beleidsbrief Ruimtelijke Ordening 2013-2014, 18 oktober 2013, p. 14.

³¹ Beleidsbrief Leefmilieu en Natuur 2013-2014, 18 oktober 2013, p. 58.

³² Beleidsbrief Leefmilieu en Natuur 2013-2014, 18 oktober 2013, p. 18

ontwerp-actieplan, dat na een openbaar onderzoek en goedkeuring door de Vlaamse regering in 2014 ook aan de Europese Commissie zal gerapporteerd worden. De geluidskaarten van de agglomeraties Antwerpen en Gent (tweede ronde) worden geactualiseerd (tegen begin 2014). Daarna worden de actieplannen tweede ronde voorbereid³³.

De Minaraad zal in 2014 twee hoorzittingen of events wijden aan het luchtkwaliteitsbeleid – een betreffende de Europese ontwikkelingen en één betreffende de Belgisch/Vlaamse ontwikkelingen en vooruitzichten (aspecten mobiliteit, lage emissiezones, biomonitoring, houtverbranding, industriële uitstoot, PAS). De drie jaar oude studie wordt geactualiseerd. Op basis hiervan wordt advieswerk ondersteund, al of niet op vraag of op eigen initiatief.

De Minaraad wil alle adviesvragen inzake luchtkwaliteit of geluidshinder passend afhandelen.

- [24] **Bodembeleid.** Verschillende stimulerende maatregelen en begeleidingsinitiatieven zullen aanvullend bijdragen tot de realisatie van een betere erosiebestrijding. Er zullen regels worden opgesteld in uitvoering van de richtsnoeren voor de uitvoering van de Europese richtlijn betreffende de geologische opslag van koolstofdioxide³⁴.
- [25] **Waterbeleid.** Na vastlegging van de waterbeheerskwesties en de Waterbeleidsnota zullen de concrete stroomgebiedbeheerplannen uitgewerkt en vastgelegd worden³⁵.
- [26] **Mestbeleid.** De evaluatie van het actieprogramma 2011-2014 spitste zich toe op de evolutie van de kwaliteit van het grond- en oppervlaktewater, die wordt getoetst aan de doelstellingen, evenals op de vooruitgang van de nitraatresidumetingen. Op basis hiervan wordt een vijfde aangepast mestactieplan opgemaakt, dat zal lopen van 2015 tot 2018³⁶.

De Minaraad zal in 2014 de stroomgebiedbeheerplannen onder meer benaderen vanuit financiële en budgettaire hoek: hoe worden de financiële middelen vandaag besteed, wat is de relatie met de vermelde plannen, wat zijn de prioriteiten, hoe moet een en ander in de toe-

³³ Beleidsbrief Leefmilieu en Natuur 2013-2014, 18 oktober 2013, p. 47.

³⁴ Beleidsbrief Leefmilieu en Natuur 2013-2014, 18 oktober 2013, resp. p. 24 en p. 37.

³⁵ Beleidsbrief Leefmilieu en Natuur 2013-2014, 18 oktober 2013, p. 20.

³⁶ Beleidsbrief Leefmilieu en Natuur 2013-2014, 18 oktober 2013, p. 50.

komst gebeuren? Dit studiewerk moet adviesactiviteiten onderbouwen, zonder daarom de enige focus te zijn van dit advieswerk.

Voor het overige zal de Minaraad de ontwerpbesluiten en ontwerpplannen inzake waterbeleid met passende adviezen beantwoorden, naargelang er adviesvragen voorgelegd worden.

- [27] **Witboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.** Nadat de Vlaamse regering goedkeuring heeft verleend aan het Witboek voor een Beleidsplan Ruimte Vlaanderen, en ook aan de korte termijnacties en aan de maatregelen in functie van de modernisering van het planningssysteem en instrumentarium voor het ruimtelijk beleid, zal dit Witboek een formele consultatieronde laten doorlopen. Voor de direct betrokken partners (Partnerforum, Ambtelijk Forum en Expertenforum), de strategische adviesraden, de lokale besturen en de buurregio's voorziet men in een gerichte terugkoppeling³⁷.

De Minaraad zal in 2014 adviseren naar aanleiding van het vaststellen van het Witboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

6 Krachtlijn "Bestuurlijke kwaliteit"

- [28] **Integratie en hervorming van de regelgeving.** De uitvoeringsbesluiten bij het Omgevingsvergunningendecreet en bij het Decreet Complexe Projecten zullen worden opgemaakt³⁸. Er wordt ook gewerkt aan een integratiespoor van de plan-m.e.r. in de r.u.p.³⁹
- [29] **Omgevingsrecht.** De gedachte dat er gekomen zou moeten worden tot Omgevingsbeleid en -recht – in plaats van enerzijds milieubeleid en anderzijds ruimtelijk beleid – lijkt veld te winnen, en zou zich verder kunnen materialiseren in de vorm van voorstellen voor een Omgevingsraad⁴⁰ en in op omgevingsbeleid doelende beleidsvoornemens in het aankomende regeerakkoord.

In verband met het concept "omgeving/omgevingsraad" zal de Minaraad in 2014 diverse verkennende activiteiten ondernemen, zo moge-

³⁷ Beleidsbrief Ruimtelijke Ordening 2013-2014, 18 oktober 2013, pp. 20.

³⁸ Beleidsbrief Ruimtelijke Ordening 2013-2014, 18 oktober 2013, pp. 28-29 en Beleidsbrief Leefmilieu en Natuur 2013-2014, 18 oktober 2013, pp. 60-61.

³⁹ Beleidsbrief Ruimtelijke Ordening 2013-2014, 18 oktober 2013, pp. 11-12 en Beleidsbrief Leefmilieu en Natuur 2013-2014, 18 oktober 2013, pp. 61.

⁴⁰ Diverse openlijke verklaringen van beleidsmakers.

lijk in samenwerking met de SARO. Het kan gaan om hoorzitting in verband met de Nederlandse (en andere buitenlandse) ervaringen en inzichten; om ideeën die geput kunnen worden uit bestaande ervaringen inzake omgevingsplanning; of om samenwerking met de SARO rond adviesvragen waarrond samenwerking evident lijkt.

De Minaraad zal in 2014 alle inkomende adviesvragen in verband met het reguleringsmanagement grondig behandelen, zo mogelijk in samenwerking met de SERV.

[30] **Vergroening fiscaliteit en subsidies.** Diverse studieactiviteiten zijn doorgevoerd of zijn in opstart met betrekking tot de problematiek van het groene karakter van fiscaliteit en subsidies⁴¹.

[31] **Kilometerheffing.** Met betrekking tot de infrastructuur en de regelgeving voor een kilometerheffing op vrachtwagens worden nu de nodige stappen gezet, ten einde die in 2016 te introduceren⁴².

De Minaraad zal in 2014 het lopende studie- en voorbereidingswerk inzake de vergroening van fiscaliteit en subsidies passend opvolgen, ten einde voorbereid zijn op adviesprojecten in dat verband.

[32] **Lokaal milieubeleid.** In uitvoering van het Witboek Interne Staatsvorming worden de uit de afgelopen samenwerkingsovereenkomst geërfde middelen herbestemd voor het gemeentelijk rioleringsbeleid en handhaving. Het systeem van de Minawerkers en de groenjobs wordt geharmoniseerd vanaf 2014⁴³.

De Minaraad zal in 2014 aandacht besteden aan het gegeven dat er meer en meer bevoegdheden en taken naar het lokale niveau lijken te gaan, terwijl de ondersteuning hiervan lijkt af te nemen. Er wordt nog bekeken welke vorm dit aanneemt.

[33] **Evolutie van het Europese milieurecht.** Vanaf juli 2013 tot eind juni 2014 is de Vlaamse minister, bevoegd voor het leefmilieu, opnieuw woordvoerder voor België in de Milieuraad van de EU. Zowel de Europese als de multilaterale kalender worden tijdig geanalyseerd met het oog op opportu-

⁴¹ Beleidsbrief Leefmilieu en Natuur 2013-2014, 18 oktober 2013, pp. 57 en 63.

⁴² Beleidsbrief Leefmilieu en Natuur 2013-2014, 18 oktober 2013, p. 19 en Beleidsbrief Financiën en Begroting, beleidsprioriteiten 2013-2014, 18 oktober 2013, pp. 31-33.

⁴³ Beleidsbrief Leefmilieu en Natuur 2013-2014, 18 oktober 2013, p. 64.

niteiten gelinkt aan de Vlaamse prioriteiten: klimaatsverandering, biodiversiteit, duurzaam materialenbeheer en betere instrumenten voor het Europees milieubeleid⁴⁴.

De Minaraad zal in 2014 aandacht te besteden aan de wetgevingspolitiek van de EU inzake milieubeleid, mede in het licht van de zgn. RE-FIT ("*Regulatory Fitness and Performance Programme*")⁴⁵.

⁴⁴ Beleidsbrief Leefmilieu en Natuur 2013-2014, 18 oktober 2013, p.. 66.

⁴⁵ COM(2012) 746 final, COM(2013) 685 final en SWD(2013) 401 final.

Bijlage 1: elementen voor een meerjarenperspectief

Deze bijlage is gebaseerd op het Europese 7de Milieu-Actieprogramma, en heeft alleen een informatieve en prospectieve waarde: de raadsleden of –organisaties zijn niet door deze bijlage gebonden.

1 Inleiding

Negen prioriteiten. Het Europese Milieu-actieprogramma heeft negen prioriteiten: (a) de bescherming, het behoud en het herstel van het natuurlijk kapitaal van de Unie; (b) het omvormen van de Unie tot een hulpbronnenefficiënte, groene, competitieve en lagekoolstof-economie; (c) het vrijwaren van de burgers van aan het milieu verbonden verstoring of risico's voor gezondheid of welzijn; (d) het maximeren van de voordelen van het Europese milieurecht, door de implementatie ervan; (e) het verbeteren van de kennisbasis van het milieubeleid van de Unie; (f) het veiligstellen van voldoende investeringen voor milieu- en klimaatbeleid, en het aanpakken van externe effecten; (g) het verbeteren van milieu-integratie en de beleidssamenhang; (h) het bevorderen van de duurzaamheid van Europese steden; (i) het vergroten van de effectiviteit van het optreden van de Unie wat betreft internationale uitdagingen inzake milieu en klimaat⁴⁶.

De negen vermelde thema's vormen wel een andere structuur dan deze van de vijf krachtlijnen die de Minaraad in de afgelopen jaren hanteerde: (*) milieuvorraden en kringlooeconomie; (*) klimaat en energie; (*) biodiversiteit en open ruimte; (*) omgevingskwaliteit; (*) bestuurlijke kwaliteit. De oefening die hierna dan ook gebeurt, is dat het perspectief dat geboden wordt via de negen prioriteiten ingepast wordt in de vijf krachtlijnen zoals tot nog toe gehanteerd.

2 Krachtlijn “naar een kringlooeconomie”

2.1 Structurele veranderingen aan de productiezijde

Vermindering van de milieu-impact. Voor de Minaraad is betekenisvol dat de Europese Unie er in de komende jaren naar zal streven om de milieu-impact van alle belangrijke sectoren betekenisvol te verminderen⁴⁷. Tegen 2015 wil men in dat verband methoden ontwikkelen voor meting en *benchmarking* van hulpbronnenefficiëntie met betrekking tot land-, kool-

⁴⁶ Beslissing van Europees Parlement en Raad, art. 2.1.

⁴⁷ 7de EAP, §43, 1ste lid, (b).

stof-, water- en materialengebruik; men zal beoordelen of er een synthese-indicator ontwikkeld kan worden voor het Europees semester⁴⁸.

Aanmoediging van investeringen. Tegen 2020 wil de Europese Unie voorzien in prikkels die aanmoedigen tot bedrijfsinvesteringen in efficiënt hulpbronnengebruik⁴⁹. Voor de Minaraad is interessant dat men hiertoe onder meer de toepassing van BBT in de context van de RIE zal veralgemenen. Men zal ook de inspanningen vergroten om opkomende vernieuwende technologieën, processen en diensten te promoten⁵⁰, en de implementatie van milieumanagementsystemen zal worden aangemoedigd⁵¹.

Aanmoediging van innovatie. In de periode tot 2020 zal “groene groei” in de Europese Unie worden aangemoedigd door maatregelen gericht op innovatie⁵². Men zal een stimulus geven voor publieke en private onderzoeksinspanningen gericht op innovatieve technologieën, systemen en business-modellen – deze moeten er toe leiden dat de kost verlaagt en de snelheid verhoogt in de overgang naar een duurzame, lage koolstof en grondstoffenefficiënte economie. Relevant hierbij is dat men de benadering van het Eco-innovatie Actieplan wil verder zetten, waarbij zowel incrementele verbeteringen als systeemveranderingen aan de orde kunnen zijn⁵³.

Structurele veranderingen in de arbeidsmarkt. Voor de Minaraad is tot slot potentieel betekenisvol dat er gesteld wordt dat de Europese 2020-doelstellingen inzake tewerkstelling veronderstellen dat er een aanzienlijke toename van jobs gebeurt in verband met de transitie naar een duurzame economie⁵⁴. Men wil daarbij zorgen voor opleidingsprogramma’s die gericht zijn op groene jobs⁵⁵.

2.2 Structurele veranderingen aan de consumptiezijde

Voeding, huisvesting, mobiliteit. Voor de werking van de Minaraad is het relevant dat de Europese Unie tegen 2020 structurele veranderingen bewerkstelligd wil hebben in productie, technologie, innovatie, zowel als in consumptie en levensstijl, zodat de algehele milieu-impact van productie

⁴⁸ 7de EAP, §42 en §43, 2de lid, (iii) en (iv).

⁴⁹ 7de EAP, §43, 1ste lid, (b).

⁵⁰ 7de EAP, §43, 2de lid, (ii).

⁵¹ 7de EAP, §34.

⁵² 7de EAP, §30 en §43, 1ste lid, (b).

⁵³ 7de EAP, §43, 2de lid, (iii).

⁵⁴ 7de EAP, §31.

⁵⁵ 7de EAP, §43, 2de lid, (vi).

en consumptie afneemt, maar in het bijzonder wat betreft voeding, huisvesting en mobiliteit⁵⁶.

Hiertoe wil de Europese Unie een meer coherent beleidskader tot stand brengen, met consolidatie van de bestaande instrumenten in één wettelijk kader – men wil de productwetgeving herzien en de verkrijgbaarheid, betaalbaarheid en aantrekkelijkheid van duurzame goederen en diensten verhogen, om de vraag ernaar te stimuleren⁵⁷. Ook hier wil men indicatoren ontwikkelen evenals realistische doelstellingen, ten einde de algemene impact van consumptie te verminderen⁵⁸. Deze ontwikkelingen lijken in eerste instantie meer relevant voor het federale beleidsniveau.

De Europese Unie wil evenwel ook de inspanningen verhogen in verband met groen openbaar aankoopbeleid, zodat het bereik en de effectiviteit ervan toeneemt. Men wil er toe komen dat de Lidstaten voor 50% van hun overheidsbestedingen groene aankoopcriteria hanteren. De Europese Commissie zou hiertoe wetgevende initiatieven ondernemen⁵⁹.

Duurzame consumptie op wereldvlak. Tot slot moet aangestipt worden dat de Europese Unie er naar zal streven dat tegen 2020 de impact van consumptie binnen de Unie op de rest van de wereld verminderd is. Daartoe zal ze gebruik maken van haar positie als een van de grootste markten ter wereld, om onder meer het UNEP 10-jarig programmakader inzake duurzame productie en consumptie⁶⁰ te promoten en om de introductie van milieubepalingen in handelsverdragen te bevorderen⁶¹.

2.3 Materialenbeleid

Materialenbeleid in plaats van afvalbeleid. Voor de Minaraad is in de komende jaren belangrijk dat de Europese Unie tegen 2020 wil bekomen dat afval op een veilige wijze als grondstof wordt beheerd, dat de absolute zowel als de per capita hoeveelheid afval in dalende lijn is, dat storten nog slechts een restcategorie betreft, en dat energierecuperatie beperkt wordt tot niet-recycleerbare materialen⁶².

⁵⁶ 7de EAP, §37 en §43, 1ste lid, (c).

⁵⁷ Zie 7de EAP, §§35-36. O.m. de Verordeningen Eco-design en Eco-label zullen worden doorgelicht.

⁵⁸ 7de EAP, §43, 2de lid, (v).

⁵⁹ 7de EAP, §38 en §43, 2de lid, (vii).

⁶⁰ https://rio20.un.org/sites/rio20.un.org/files/a-conf.216-5_english.pdf.

⁶¹ 7de EAP, §103 en §106, v.

⁶² 7de EAP, §43, 1ste lid, (d).

Hiertoe wil men streven naar een volledige implementatie van de Europese Kaderrichtlijn Afval, waarbij de inzet van marktgebaseerde instrumenten en andere maatregelen ertoe leidt dat (1) storten beperkt blijft tot restafval, (2) energierecuperatie beperkt wordt tot niet-recycleerbare materialen, (3) gerecycleerd afval gebruikt wordt als materiaal – door de ontwikkeling van niet-toxische materialencycli, (4) giftig afval veilig beheerd wordt en de productie ervan beperkt wordt, (5) illegale afvaltransporten tot nul herleid worden en (6) voedselafval verminderd wordt.

De *Roadmap to a Resource Efficient Europe* zal ingezet worden als kader voor de doorlichting van de diverse afvalrichtlijnen, zodat meer in de richting van een circulaire economie wordt geëvolueerd⁶³.

2.4 Watervoorraadbeleid

Watervoorraadbeheer. Watervoorraadbeheer zal ook voor de Minaraad in de komende jaren een te behandelen topic zijn. Tegen 2020 wil de Europese Unie bereiken dat waterstress binnen de Unie voorkomen wordt of betekenisvol verminderd is⁶⁴. Hiertoe zal de Europese Unie inzetten op een verbetering van de waterefficiëntie, door, op basis van een gezamenlijke methodologie, doelstellingen te bepalen en op te volgen op het niveau van rivierbekkens. Ook zullen markmechanismen worden ingezet, zoals prijszetting voor water, zoals voorzien in artikel 9 van de Kaderrichtlijn Water. Er zullen benaderingen ontwikkeld worden met betrekking tot het beheer van behandeld afvalwater⁶⁵.

3 Krachtlijn “Klimaat- en energiebeleid”

3.1 Mitigatiebeleid

Klimaatverdragsrecht. De door de Minaraad reeds lang behandelde kernpunten blijven ook de komende jaren in beeld. Om binnen de 2°C doelstelling te blijven, zouden de broeikasgasuitstoot op wereldvlak met 50% moeten verminderd zijn tegen 2050, vergeleken met 1990. Op grond van het Durban Platform is er afgesproken dat een omvattend, sluitend, nieuw klimaatverdrag zal worden gesloten in 2015, dat in werking zal treden vanaf 2020⁶⁶.

⁶³ 7de EAP, §§39-40 en §43, 2de lid, (viii).

⁶⁴ 7de EAP, §43, 1ste lid, (e).

⁶⁵ 7de EAP, §41 en §43, 2de lid, (ix).

⁶⁶ 7de EAP, §99.

Europese doelstellingen en beleid. Tegen 2020 zal de Europese Unie er naar streven om de voor dat jaar voorziene doelstellingen inzake klimaat en energie hebben te bereiken, en om op weg te zijn naar een reductie van de broeikasgassen met 80-95% tegen 2050, in vergelijking met het emissieniveau van 1990. Voor de Minaraad zit het meest relevante allicht in het akkoord dat bereikt moet worden over een beleidskader voor 2030 inzake klimaat en energie⁶⁷. Praktisch zal er heel wat advieswerk voortvloeien uit de ambitie dat men het klimaat- en energiepakket volledig wil implementeren, rekening houdende met de recentste bevindingen van de IPCC en met de multilaterale ontwikkelingen inzake klimaatbeleid⁶⁸.

ETS. Het ETS van de Europese Unie zal ook na 2020 een hoeksteen blijven van het Europese klimaatbeleid, maar zal structureel hervormd worden om meer investeringen te doen genereren met het oog op een lage koolstof-economie⁶⁹.

3.2 Energiebeleid

Energie-efficiëntie. Voor de Minaraad is relevant dat de Europese Unie heel wat verwacht van de uitvoering van de Energie-Efficiëntierichtlijn. Complementair hieraan zou men efficiëntievereisten willen introduceren in verband met producten die op de Europese markt gebracht worden⁷⁰.

Biodiversiteit, bodem en andere consideransen. Voor de toekomstige discussies is ook relevant dat de Europese Unie andere milieuoverwegingen – zoals biodiversiteitsbehoud en bodem- en waterbescherming –in overweging wil doen nemen bij de beleidsdiscussie inzake hernieuwbare energie⁷¹. Het verband tussen biomassabeleid en beleid inzake hernieuwbare energie blijft een belangrijk thema⁷².

3.3 Adaptatiebeleid

Adaptatiestrategie. De Europese Unie wil tegen 2020 betekenisvolle vooruitgang boeken inzake de adaptatie in verband met de effecten van klimaatverandering. Te noteren valt dat de Europese Unie een Europese adaptatiestrategie beoogt vast te stellen en uit te voeren. Integratie van

⁶⁷ 7de EAP, §43, 1ste lid, (a).

⁶⁸ 7de EAP, §32, §43, 2de lid, (i).

⁶⁹ 7de EAP, §33.

⁷⁰ 7de EAP, §32.

⁷¹ 7de EAP, §22.

⁷² 7de EAP, §32.

Klimaatadaptatie en calamiteitenbeheer in sleutelsectoren en -initiatieven van de Unie maakt hier een onderdeel van uit⁷³.

Ecosysteembenadering. De ecosysteembenadering zou breder ingezet moeten worden in verband met het mitigatie- en adaptatiebeleid, derwijze dat er ook meerwaarde gecreëerd wordt voor biodiversiteit en in de vorm van andere ecosystemendiensten⁷⁴.

4 Krachtlijn open ruimte- en biodiversiteitsbeleid

4.1 Biodiversiteitsbeleid

Biodiversiteitsdoelstellingen. De op grond van het Biodiversiteitsverdrag bepaalde doelstellingen moeten behaald worden tegen 2020⁷⁵. Voor de Europese Unie zelf heeft men als doel dat er tegen 2020 een einde gesteld wordt aan biodiversiteitsverlies en achteruitgang van ecosystemendiensten (daarbij inbegrepen pollinatie), dat ecosystemendiensten worden behouden en dat minstens 15% van gedegradeerde ecosystemen hersteld worden⁷⁶. Voor de Minaraad is relevant dat men hiertoe de implementatie van de Europese biodiversiteitsstrategie in de komende jaren wil opdrijven⁷⁷.

4.2 Landbeleid

Landbeheer. De Europese Unie wil tegen 2020 bekomen dat land op een duurzame manier beheerd wordt in de Unie en dat de bodem adequaat beschermd wordt, in het perspectief van een tegen 2050 te bereiken doelstelling "geen nettoverlies van bruikbare landoppervlakte"⁷⁸.

Voor de Minaraad zitten er hier verschillende aspecten in. Men wil de inspanningen verhogen inzake het terugdringen van bodemerosie en inzake het verhogen van het gehalte aan organische stof in de bodem. Ook wil men meer inzetten op de integratie van landgebruiksaspecten in beslissingsmechanismen op alle relevante bestuursniveaus. Een en ander wordt

⁷³ 7de EAP, §28, 2de lid, (iv), met verwijzing naar COM(2013)0216. Zie ook §§52-53, §54, 1ste lid, (g) en 2de lid, (vi). Zie ook §99.

⁷⁴ 7de EAP, §22.

⁷⁵ Het Strategisch Plan onder het Biodiversiteitsverdrag loopt tot 2020.

⁷⁶ 7de EAP, §27 en §28, 1ste lid, (a).

⁷⁷ 7de EAP, §18, §28, 2de lid, (i).

⁷⁸ 7de EAP, §23 en §28, 1ste lid, (e).

ondersteund door de vaststelling van doelstellingen in verband met bodem en land als hulpbron, en van planningsdoelstellingen⁷⁹.

Landinrichting, ecosysteemdiensten en groene infrastructuur. De Europese Unie stelt dat in de toekomst ook de inspanningen die gericht zijn op biodiversiteit of koolstofsequestratie tegelijk ook een optimum aan voor de mens nuttige ecosysteemdiensten moeten genereren⁸⁰.

De beoogde expansie van energie- en transportnetwerken moet, aldus de Europese Unie, gepaard gaan met de uitbouw van een groene infrastructuur, wil men een en ander compatibel houden met verplichtingen inzake klimaatadaptatie en natuurbehoud⁸¹.

4.3 Bossenbeleid

Bossenbeleid. Voor de Minaraad is interessant dat de Europese Unie tegen 2020 wil gekomen zijn tot een duurzaam bossenbeheer, waarbij de bossen, de daaraan verbonden biodiversiteit en de diensten die deze bossen verstrekken, beschermd worden en, voor zover mogelijk verbeterd worden, en waarbij de veerkracht van bossen met betrekking tot klimaatverandering, bosbranden, stormschade, ziekten en plagen wordt vergroot⁸².

Bossenstrategie. Daartoe wil de Unie een hernieuwde Europese Bossenstrategie ontwikkelen en uitvoeren, die een antwoord biedt op de diverse aanspraken p bossen, en bijdraagt tot een meer strategische benadering van de bescherming en de bevordering van bossen – onder meer door duurzaam bosbeleid⁸³.

Houthandel. Wat de opstelling van de Europese Unie in multilaterale handelsgesprekken betreft, zal er een prioriteit gemaakt worden van het verduurzamen van de houthandel⁸⁴.

⁷⁹ 7de EAP, §28, 2de lid, (vi).

⁸⁰ 7de EAP, §88.

⁸¹ 7de EAP, §87.

⁸² 7de EAP, §28, 1ste lid, (g).

⁸³ 7de EAP, §28, 2de lid, (viii).

⁸⁴ 7de EAP, §103 en §106, v.

5 Krachtlijn “Omgevingskwaliteit”

5.1 Luchtkwaliteitsbeleid

Vermindering van de impact van luchtverontreiniging. Tegen 2020 wil de Europese Unie zowel de luchtverontreiniging als de impact ervan verder verminderd hebben, met als lange termijn doelstelling het niet overschrijden van kritische ladingen/drempels⁸⁵. Voor de Minaraad is betekenisvol dat hiertoe de inspanningen zullen vergroot worden om volledige uitvoering te geven aan de Europese luchtkwaliteitsdoelstellingen en bovendien om strategische doelen en acties te bepalen voor de periode voorbij 2020⁸⁶.

Luchtkwaliteit en gezondheid. De Europese Unie wil er in het bijzonder voor zorgen dat tegen 2020 de kwaliteit van de omgevingslucht betekenisvol verbeterd is en de WHO normstelling beter benadert; ook de binnenhuis luchtkwaliteit moet verbeterd zijn op basis van de WHO richtlijnen ter zake. Daartoe zal een geactualiseerd Europees luchtkwaliteitsbeleid worden geïmplementeerd, waarbij er maatregelen zullen ontwikkeld en uitgevoerd worden die luchtverontreiniging bij de bron bestrijden⁸⁷.

5.2 Waterbeleid

Kaderrichtlijn Water. Om de goede status, zoals voorzien in de Kaderrichtlijn Water, te bereiken, zal er tegen 2020 een betekenisvolle vermindering bekomen worden van verstoringsimpact op grond- en oppervlaktewateren, kustwateren en getijdewateren⁸⁸. Voor de Minaraad betekenisvol is dat de Unie in dat verband wil komen tot een volledige uitvoering van de Blauwdruk om Europese watervoorraden te beschermen, daarbij weliswaar rekening houdende met de specifieke situatie van de onderscheiden Lidstaten, en met garantie dat waterkwaliteitsdoelstellingen adequaat ondersteund worden door brongerichte maatregelen⁸⁹.

Waterkwaliteit en gezondheid. De Europese Unie streeft er naar dat tegen 2020 alle burgers genieten van drinkwater en zwemwateren die beantwoorden aan hoge standaarden. Daartoe worden de inspanningen opgedreven om de Kaderrichtlijn Water, de Zwemwaterrichtlijn en de

⁸⁵ 7de EAP, §19 en §28, 1ste lid, (d).

⁸⁶ 7de EAP, §28, 2de lid, (v).

⁸⁷ 7de EAP, §§44-45, §54, 1ste lid, (a) en 2de lid, (i).

⁸⁸ 7de EAP, §19 en §28, 1ste lid, (b).

⁸⁹ 7de EAP, §28, 2de lid, (ii).

Drinkwaterrichtlijn te implementeren, in het bijzonder wat betreft kleinschalige drinkwatervoorziening⁹⁰.

Mariene kaderrichtlijn. Om de goede milieustatus te bereiken die is voorzien in de Kaderrichtlijn Mariene Strategie, zal er tegen 2020 een vermindering worden bekomen van de verstoringssimpact op mariene wateren, en zullen de kustzones op een duurzame wijze worden beheerd⁹¹.

5.3 Bodembeheer

Nutriëntenbeheer. De Europese Unie wil tegen 2020 bewerkstelligen dat de nutriëntencycli (nitraat en fosfaat) op een duurzamer en meer hulpbronnenefficiënte manier worden beheerd⁹². Daartoe wil de Unie verdere stappen zetten om nitraat- en fosfaatemissies te verminderen – hierbij inbegrepen deze van huishoudelijke of industriële bronnen en het gebruik van kunstmest – onder andere door verbeterde bronnencontrole en door het terugwinnen van afvalfosfaten⁹³.

Bodembeheer. Momenteel is het bodemsaneringsbeleid overheen de Lidstaten niet overal even ver ontwikkeld. De Europese Commissie heeft wetgevende voorstellen ontwikkeld inzake bodembescherming. De doelstelling van het Actieprogramma is te bereiken dat tegen 2020 de sanering van vervuilde sites lopende is⁹⁴.

5.4 Hinder

Geluidshinder. De Europese Unie wil er voor zorgen dat er tegen 2020 een aanzienlijke vermindering van hinder door omgevingslawaai heeft plaatsgevonden, in de richting van de door de WHO aanbevolen niveaus. Daartoe wordt het Europees beleid inzake geluid geactualiseerd op basis van de meest recente wetenschappelijke inzichten; in dit beleid wordt ook een verband gelegd met een verbeterde stadsplanning⁹⁵.

⁹⁰ 7de EAP, §46, §54, 1ste lid, (c), en 2de lid, (iii).

⁹¹ 7de EAP, §19, §21 en §28, 1ste lid, (c) en 2de lid, (iii).

⁹² 7de EAP, §26 en §28, 1ste lid, (f).

⁹³ 7de EAP, §28, 2de lid, (vii).

⁹⁴ 7de EAP, §§24-25, §28, 1ste lid, (e) en 2de lid, (vi).

⁹⁵ 7de EAP, §49, §54, 1ste lid, (b), en 2de lid, (ii).

5.5 Gevaarlijke stoffen

Gevaarlijke chemische stoffen. De Europese Unie wil er tegen 2020 voor zorgen dat de combinatorisch effecten van chemische stoffen, evenals de risico's inzake endocrien versturende stoffen, op een effectieve manier behandeld zijn in de Europese wetgeving, zodat er een adequaat risicobeheer plaatsgrijpt in verband met het gebruik van gevaarlijke stoffen.⁹⁶ Ook wil de Europese Unie tegen 2020 komen tot een systeem waarin de risico's van nanomaterialen of vergelijkbare materialen effectief beheerd worden op basis van een wettelijk verankerde, samenhangende regeling⁹⁷.

Naast het inzetten op de verdere implementatie van REACH, wordt tegen 2018 een Europese strategie ontwikkeld voor een niet-giftig milieu; deze strategie moet leiden tot innovatie in verband met substituten. Voorafgaand zullen er tegen 2015 horizontale maatregelen genomen worden met betrekking tot (1) de veiligheid van nanomaterialen en vergelijkbare materialen; (2) de inperking van de blootstelling aan endocriene verstoorders; (3) de passende regulerende benadering om combinatorische effecten van chemische stoffen aan te pakken; (4) een inperking van blootstelling aan chemische stoffen via producten – waaronder ook geïmporteerde producten⁹⁸.

Voor de Minaraad is vooral relevant dat de Europese Unie tegen 2020 wil bekomen dat plantenbeschermingsmiddelen geen schadelijke gevolgen hebben voor de menselijke gezondheid of onaanvaardbare invloed op het milieu, en dat deze producten op een duurzame wijze worden gebruikt. Daartoe wil de Europese Unie de implementatie van de Europese wetgeving ter zake opvolgen, en het indien nodig bijstellen, om conform te blijven met de recentste wetenschappelijke kennis⁹⁹.

6 Krachtlijn “Bestuurlijke kwaliteit”

6.1 Implementatie

Implementatie. Interessant voor de Minaraad is dat de Europese Unie het implementeren van het bestaande milieu-acquis bestempelt als de topprioriteit voor de komende jaren¹⁰⁰. De Unie streeft er naar dat de Europese

⁹⁶ 7de EAP, §54, 1ste lid, (d).

⁹⁷ 7de EAP, §54, 1ste lid, (f).

⁹⁸ 7de EAP, §§50-51, §54, 2de lid, (iv).

⁹⁹ 7de EAP, §54, 1ste lid, (e), en 2de lid, (v).

¹⁰⁰ 7de EAP, §57. Voor een opsomming van de centrale wetgevende stukken, zie §17.

milieuwetgeving tegen 2020 op alle niveaus wordt afgedwongen en dat de naleving van de milieuwetgeving tegen dan zodanig is toegenomen, dat het vertrouwen van de burgers inzake dit milieurecht ook aangroeit¹⁰¹.

De concrete additionele voorstellen betreffen hier partnerschapsovereenkomsten tussen de Europese Commissie en de Lidstaten inzake implementatie; bindende criteria en onder meer *peer-reviews* met betrekking tot milieu-inspecties; het verzekeren van consistente en effectieve mechanismen op Lidstaatniveau om klachten te behandelen inzake de implementatie van Europese milieurecht¹⁰².

De Europese Unie streeft er ten andere ook naar om voor 2020 te komen tot een volledige ratificatie en een belangrijke inspanning inzake de implementatie van alle multilaterale overeenkomsten met betrekking tot milieu¹⁰³.

6.2 Integratie

Integratie. De Europese Unie wil er voor zorgen dat, tegen 2020, zowel op Europees als op Lidstaatniveau de diverse beleidssectoren ontwikkeld worden op een manier die steun biedt aan milieu- en klimaatdoelstellingen. De Europese Unie wil er ook voor zorgen dat er, bij de implementatie van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid of Visserijbeleid, de Trans-Europese Netwerken of het Cohesiebeleid, ook milieugerelateerde doelstellingen behaald worden¹⁰⁴.

De Europese Unie wil er bovendien voor zorgen dat tegen 2020 de waarde van natuurlijk kapitaal en ecosysteemdiensten – evenals de kost van verliezen op dat vlak – op een passende wijzen verinnerlijkt worden¹⁰⁵.

Voor de Minaraad is relevant dat dit niet alleen een volledige implementatie vereist van de plan- en de project-m.e.r.-richtlijn¹⁰⁶, maar ook de integratie van milieu- en klimaatvoorwaarden en –prikkelers in alle beleidsdomeinen van de Unie en de Lidstaten¹⁰⁷ en in het Europees Semester¹⁰⁸.

¹⁰¹ 7de EAP, §65, 1ste lid, (b)-(d).

¹⁰² 7de EAP, §§59-61, §63, §65, 2de lid, (ii)-(iv).

¹⁰³ 7de EAP, §106, (v).

¹⁰⁴ 7de EAP, §88.

¹⁰⁵ 7de EAP, §20, §84, 1ste lid, (c), §89, 1ste lid, (a).

¹⁰⁶ Resp. Richtlijn 2011/42/EC en Richtlijn 2011/92/EU.

¹⁰⁷ 7de EAP, §89, 2de lid, (iii).

¹⁰⁸ 7de EAP, §84, 2de lid, (vi).

De Europese Unie wil bovendien, enerzijds op basis van een omvattende doorlichting van de Europese luchtkwaliteitsregelgeving, anderzijds vertrekkende bij de implementatie van de Blauwdruk betreffende Europese watervoorraden, bijstellingen doorvoeren van de doelen en synergiën zoeken met doelen uit andere beleidsvelden, zoals klimaatbeleid, mobiliteits- en transportbeleid, biodiversiteitsbeleid en het beleid inzake de mariene en het terrestrische milieu¹⁰⁹.

6.3 Financiële aspecten

Juiste prijssignalen. Om de “prijssignalen juist te krijgen”, streeft de Europese Unie er naar het gebruik van marktgebaseerde instrumenten uit te breiden, via het beleid van de Lidstaten inzake fiscaliteit, prijszetting en heffingen, en door markten van milieugoederen en –diensten te vergroten. Dit zijn alle door de Minaraad aan te pakken thema’s. De Europese Unie is ook zinnens het aandeel milieuschadelijke subsidies te doen afnemen, zowel op het niveau van de Unie als op het niveau van de Lidstaten. Dit moet gebeuren via de nationale hervormingsprogramma’s¹¹⁰.

Financiering van de transitie. De Europese Unie wil er tegen 2020 voor zorgen dat milieu – en klimaatdoelstellingen op een adequate manier worden gefinancierd, en dat zowel private als publieke uitgaven inzake milieu of klimaat toenemen¹¹¹. Daartoe wil ze de ontwikkeling van innovatieve financiële instrumenten bevorderen en de toegang ertoe vergemakkelijken, met het oog op de financiering van eco-innovatie¹¹².

In de financieringsstrategieën van economische, sociale en territoriale cohesie moeten milieu- en klimaatprioriteiten op een afdoende wijze zijn terug te vinden¹¹³. De subsidies die er ten behoeve van milieuacties mogelijk worden op basis van het Europees meerjarenprogramma tot 2020, moeten ten volle benut worden – waarbij 20% van de middelen naar klimaatactie zou moeten gaan¹¹⁴.

6.4 Kennisbeleid

Meting van milieu-integratie. De Europese Unie wil er voor zorgen dat tegen 2020 de waarde van natuurlijk kapitaal en ecosysteemdiensten –

¹⁰⁹ 7de EAP, §47.

¹¹⁰ 7de EAP, §§75-76 en §84, 2de lid, (i).

¹¹¹ 7de EAP, §84, 1ste lid, (a) en (b).

¹¹² 7de EAP, §77 en §84, 2de lid, (ii).

¹¹³ 7de EAP, §§78-81 en §84, 2de lid, (iii).

¹¹⁴ 7de EAP, §84, 2de lid, (iv).

evenals de kost van verliezen op dat vlak – op een passende wijzen ingeschat worden¹¹⁵. Daartoe wil de Unie verder inzetten op de ontwikkeling van indicatoren die complementair zijn aan de methodiek van het BNP, ten einde de duurzaamheid van ontwikkelingen te meten en integratie te bekomen van economische, sociale en milieu-indicatoren. Hierbij zou ook werk gemaakt worden van een natuurkapitaalbalans¹¹⁶. Er wordt ook gestreefd naar een systeem om biodiversiteits- en klimaatgerelateerde uitgaven methodisch in kaart te brengen¹¹⁷. Ook op bedrijfsniveau zou de toepassing van methoden gestimuleerd worden om milieukosten en –baten in de bedrijfsrekeningen mee te nemen¹¹⁸.

Verbetering van de kennisbasis. De Europese Unie wil tegen 2020 werkstelligen dat de kennisbasis voor het milieubeleid verbeterd is, met onder meer (a) beter geïnformeerde beleidsmakers en betrokkenen bij het ontwikkelen of implementeren van milieubeleid; (b) een verbetering van het systeem om nieuwe milieu- en klimaatrisico's te begrijpen, evalueren en beheren; (c) een verbeterde uitwisseling tussen wetenschap en beleid – daarbij inbegrepen de toegankelijkheid van data voor burgers en het gebruik van kennis van de burgers¹¹⁹. Men streeft er ook naar om de door de Europese Unie verzorgde publieke informatievoorziening, sensibilisering en educatie betreffende milieubeleid te versterken¹²⁰.

6.5 Lokaal en stedelijk beleid

Duurzame lokale planning. Een reeks milieu- en voorraadproblemen zijn typisch voor de stedelijke milieuomgeving; tegelijkertijd worden in de steden nieuwe praktijken gecreëerd om deze typische problemen aan te pakken¹²¹. De Europese Unie heeft als doelstelling dat tegen 2020 een meerderheid van de steden beleid uitvoeren dat gericht is op duurzame stadsplanning – met daarin innovatieve benaderingen van openbaar vervoer, mobiliteit, duurzame gebouwen, energie-efficiëntie en stedelijke biodiversiteit¹²². De Europese Unie vindt het van essentieel belang om te komen tot een geïntegreerde benadering van stedelijke en ruimtelijke

¹¹⁵ 7de EAP, §27 en §84, 1ste lid, (c).

¹¹⁶ 7de EAP, §83 en §84, 2de lid, (vii).

¹¹⁷ 7de EAP, §82.

¹¹⁸ 7de EAP, §84, 2de lid, (ix).

¹¹⁹ 7de EAP, §§ 66-73.

¹²⁰ 7de EAP, §28, 2de lid, (ix).

¹²¹ 7de EAP, §91.

¹²² 7de EAP, §95, eerste lid, (a), en tweede lid, (iv).

plannen, waarbij lange termijn milieuoverwegingen volwaardig in rekening worden gebracht naast economische, territoriale en sociale uitdagingen¹²³.

Duurzaamheidscriteria. De Europese Unie vindt het wenselijk om een reeks duurzaamheidscriteria te ontwikkelen voor steden, op basis van een consultatie bij de Lidstaten en de *stakeholders*¹²⁴. Meer specifiek mikt men op het tot stand brengen van een verzameling criteria inzake milieuprestaties, rekening houdende met de economische, sociale en territoriale gevolgen¹²⁵.

6.6 Participatie

Participatie. Het publiek moet tegen 2020 een duidelijker inzicht krijgen in de mate waarin het Europees milieurecht geïmplementeerd wordt, conform het Aarhusverdrag¹²⁶. Daartoe moet er op nationaal vlak een systeem zijn van informatieverstrekking in dat verband¹²⁷. Het principe van de rechtsbescherming van burgers en hun organisaties moet tegen 2020 beter ondersteund worden¹²⁸. Daartoe moet er voor gezorgd worden dat op Lidstaatniveau de regeling van de toegang tot de rechter conform is aan de rechtspraak van het Europees Hof van Justitie¹²⁹.

¹²³ 7de EAP, §93;

¹²⁴ 7de EAP, §94.

¹²⁵ 7de EAP, §95, tweede lid, (i).

¹²⁶ 7de EAP, §62, §65, 1ste lid, (a) en (e).

¹²⁷ 7de EAP, §65, 2de lid, (i).

¹²⁸ 7de EAP, §62, §65, 1ste lid, (a) en (e).

¹²⁹ 7de EAP, §65, 2de lid, (v).

Bijlage 2 – Referentielijst

Europese Unie, *Decision of the European Parliament and of the Council on a General Union Environment Action Programme to 2020 "Living Well, within the Limits of our Planet"*, 2012/0337, LEX 1388.

Muyters, Philippe, Beleidsbrief Financiën en Begroting, beleidsprioriteiten 2013-2014, 18 oktober 2013.

Muyters, Philippe, Beleidsbrief Ruimtelijke Ordening 2013-2014, 18 oktober 2013.

Peeters, Kris, Minister van Economie, Beleidsbrief Economie 2014, 18 oktober 2013.

Peeters, Kris, Beleidsbrief Landbouw, Visserij en Platteland, beleidsprioriteiten 2013-2014, 18 oktober 2013.

Schauvliege, Joke, Minister van Leefmilieu en Natuur, Beleidsbrief Leefmilieu en Natuur 2013-2014, 18 oktober 2013.

Appreciatie dossiers	NVT
Status advies	Unaniem
Onthoudingen	NVT
